

Toimintavuosi 2024

Kolmantenatoista toimintavuotena yhdistyksen toiminta oli erittäin aktiivista.

Toimintasuunnitelman mukaisesti yleisötapahtumien järjestämisessä keskityttiin yhdistyksen vaalimiin juhluvuosia täyttäviin rakennuksiin. Toimintavuoden aikana Nälkälinnanmäen entinen kirjastorakennus täytti 60 vuotta, Solmun talo 110 vuotta ja Hulikan talo 160 vuotta. Vanhan kirjastorakennuksen sekä Hulikan ja Solmun kohtaloon pyrittiin vaikuttamaan kaikin mahdollisin keinoin.

Vuoden lopussa yhdistyksessä oli 24 jäsentä.

Euroopan kulttuuriympäristöpäivien tapahtumat

Paavo Sihvonen – Valokuvaamo Olavin viimeinen valokuvaaja

Marketta Sihvosen esitelmä lauantaina 23.3.2023 klo 11–12 pääkirjasto Joelin Miitti-tilassa

Rautakauppias Juho Miettinen rakennutti ”Solmun talon” vuonna 1914 W. A. Sihvoselle valokuvaamoksi. W. A. Sihvosen kuoleman jälkeen 1932 valokuvaajana talossa jatkoi ensin hänen leskensä Hanna Sihvonen ja sitten hänen poikansa Paavo Sihvonen.

Tytär Marketta Sihvonen kertoi runsaan kuva-aineiston avulla Paavo Sihvosen hakeutumisesta valokuvaajan uralle varusmiesaikana ja hänen päätymisestään ilmavoimien valokuvaajaksi sotavuosina. Pääosa esitelmästä käsitteli Paavo Sihvosen toimintaa rauhan aikana ”Solmun talossa” Valokuvaamo Olavin (myöh. valokuvaamo P. Sihvosen) yrittäjänä ja sen myötä Savonlinnan näkymien ja tapahtumien ikuistajana 1950- ja 1960-luvuilla. Myös Paavo Sihvosen rakkaus luontoon ja perheeseen sekä urheiluosaavutukset nousivat esitelmässä esille.

Paavo Sihvosen Savonlinnasta ottamat uutiskuvat oli saatu lähes kaikki Riihisaari Savonlinnan museosta, muu kuva-aineisto oli peräisin etupäässä Marketta Sihvosen laajasta kotiarkistosta.

Esitelmää kuuntelemassa oli reilut 30 henkeä. Yleisölle jaettiin muistoksi tapahtumasta Euroopan kulttuuriympäristöpäivien kirjanmerkkejä.

Nälkälinnanmäen entisen kirjastorakennuksen 60-vuotisjuhla
Järj. Nälkälinnanmäki-Seura ry yhdessä Savonlinnan musiikki- ja tanssiopiston kanssa
torstaina 22.8.2024 klo 15–18 pääsalissa ja Akvaariossa

Lupa juhlan järjestämiseen kylmilleen jätetyssä, myytäväksi ilmoitetussa rakennuksessa, josta vedet ja ilmastointi oli katkaistu, saatiin kaupungilta vasta heinäkuun hujahdettua hyvään vauhtiin. Tästä syystä juhlatilaisuutta ei ollut mahdollista ilmoittaa Euroopan kulttuuriympäristöpäivien tapatumakalenteriin, niin kuin alun perin oli tarkoitus.

Kirjaston pääsalin akustisia ominaisuuksia päästiin testaamaan musiikki- ja tanssiopiston voimin kahteen kertaan. Juhlan alkajaisiksi Savonlinnan Kanteleet soitti perinteisiä kantele- ja jouhikkosävelmiä, ja juhlan päättäjäisiksi Sirkka Kososen johtama kansanlaulukuoro esitti monipuolisen pienen konsertin, mm. lauluja suomalais-ugrilaiselta alueelta ja suomalaisen kansanlaulun ”On suuri sun rantas autius”.

Nälkälinnanmäki-Seuran hallitus vastasi tilaisuuden historiaosuudesta. Juhani Heiskan esitelmä ”Hungerborghista Nälkälinnanmäeksi” kartoitti mäen historiaa 1640-luvulta näkötornin aikaan. Harri O. Halko loi osuudessaan katsauksen Nälkälinnanmäen kirjastorakennuksen vaiheisiin ja keskittyi esittelemään erityisesti musiikkiosaston toimintaa ja rakennuksen käyttöä näyttelytilana kirjaston poismuuton jälkeen.

Esitelmien jälkeen näytettiin kymmenen minuutin mittainen lyhytfilmi 325-vuotias Savonlinna; kirjaston käyttöön vihkiminen elokuussa 1964 oli osa nelipäiväistä juhlaohjelmaa.

Tilaisuuden lopuksi (korvauksena puuttuvasta tarjoilusta) järjestettiin pienet taidearpajaiset. Töitään olivat lahjoittaneet Nälkälinnanmäellä viime vuosina näyttelyn järjestäneet tai näyttelyyn osallistuneet taiteilijat. Onnettarena toimi Sirkka Kosonen. Ritva-Liisa Virtasen lahjoittaman mehiläiskankaan ja TURA-hunajapurkin voitti Anne Tuohikoski, Tuomo Kukkosen taideteoksen sarjasta ”Kaukana” vuodelta 2022 voitti Tuula Lampi ja Riitta Heiskasen kantaa ottavan valokuvateoksen ”Kulttuuri oletettu vallan kourissa” voitti Jaana Lifflander.

Juhlavieraita tilaisuuteen osallistui päivän mittaan reilut 50 henkeä.

Mitä Mieltii Miettiset korttelinsa kohtalosta? - Esitelmä- ja keskustelutilaisuus pääkirjasto
Joelin Miitti-salissa lauantaina 23.11.2024 klo 11–13

Rautakauppias Juho Miettisen jälkeläisten 1970-luvulle asti omistamasta aidatusta korttelista Olavinkadun, Koulukadun ja Tottinkadun välissä on enää jäljellä purkamista odottavat ”Hulikan” ja ”Solmun” talot.

Miten Miettisen komealle korttelille näin kävi?

Nälkälinnanmäki-Seuran järjestämässä kirjaston tilaisuudessa kysymystä lähestyttiin monesta näkökulmasta. Aluksi toimittaja ja historiantutkija Ville Vilén selvitteli lyhyesti rakennusten historiaa. Pääpaino Vilénin esityksessä oli Hulikan talossa eli Mieltisten entisessä asuintalossa ja talon asukkaissa.

Mieltisiä tilaisuudessa edustivat rautakauppias Juho Miettisen pojantytär, eläkkeellä oleva Jyväskylän kirjastotoimenjohtaja Liisa Laatu ja tämän nuorempi sisar Eevamaija Mieltinen-Kopsa (Tampereen teatterikesän ex-tiedottaja).

Liisa Laatu kertoi Miettisen tontin vehreästä pihapiiristä omena- ja kirsikkapuineen. Mieltisen taloon oli kaksi ovea. Lasten oli lupa kulkea sisään vain keittiön oven kautta. Iso askel kohti aikuisuutta oli oma avaimen saaminen vieraiden käyttämään paraatioveen.

Vuonna 1969 Mieltisen talo vuokrattiin kokonaisuudessaan Radioapu Oy:lle (nyk. Norelco), koska vanhimmat lapset olivat jo lähteneet maailmalle ja äiti kahden nuorimman kanssa muuttanut Linnanhovin taloon.

Vuonna 1975 lehdestä saatiin yllättäen lukea, että kaupunki halusi rakentaa Linnalan Työkeskus ry:n tarpeisiin Mieltisen tontille ja kahdelle viereiselle tontille 8000 kerrosneliömetrin suuruisen monitoimitalon, mikä edellytti Mieltisen koko tontin haltuunottoa ja kaikkien rakennusten purkua. Mieltisen perikunta palkkasi asianajan. Seurasi viiden vuoden mittainen neuvotteluprosessi. Kaupunki tarjosi aluksi tontista 509 000 markan myyntihintaa, mutta lopulliseksi hinnaksi vuonna 1979 sovittiin 685 000 markkaa. Vanhempien kuoltua tontti olisi joka tapauksessa jouduttu myymään, mutta yksityinen ostaja olisi todennäköisesti maksanut tontista paljon enemmän.

Nälkälinnanmäki-Seuran puheenjohtaja Harri O. Halko antoi tietoiskun Hulikan ja Solmun korttelin kaavoituksen nykytilasta. Valtuustoaloitteen pohjalta laadittiin vuoden 2022 kaavoituskatsauksen täydennykseksi Hulikan ja Solmun talojen korttelista kustannus- ja kaavoitus selvitys, jossa huomioitiin talojen säilyttäminen.

Selvitys valmistui 12.4.2023. Sivutuotteena havaittiin, että voimassa oleva kaava on ylimitoitettu ja epärealistinen toteutettavaksi. Säilytysvaihtoehtoja esitettiin kaksi. 1) Vain Hulikka säilytetään, ja Tottinkadun puolelle rakennetaan kuusikerroksinen asuintalo. 2) Molemmat talot säilytetään, ja eteläpuolelle rakennetaan puistoa ja pysäköintialue.

Yleisöä paikalla oli reilut 30 henkeä. Yleisökeskustelussa esitettiin keskittymistä Hulikan taloon. Purettiinpa talot tai ei alueelle toivottiin puutalorakentamista etenkin nyt, kun paikkakunnalle on avattu teollisen puurakentamisen laboratorio ja kun Samiedussa edelleen opetetaan perinteisiä talonrakentajan taitoja. Sovittiin, että Nälkälinnanmäki-Seura ja toinen yhdistystaho, josta oli edustaja paikalla, yhdistäisivät voimansa Hulikan ja Solmun korttelin puurakentamisen puolesta heti vuoden 2025 alussa.

Muut tapahtumat

Perinteiset vapun päivän mölkkökisat Nälkälinnanmäellä 1.5.2024

Sää oli hieman tuulinen mutta aurinkoinen. Kisojen tuomarina toimi hallituksen puheenjohtaja Harri O. Halko ja kirjurina varapuheenjohtaja Luise Liefländer-Leskinen. Kisoihin osallistui 19 henkeä, kaikki yhdistyksen ulkopuolisia. Vähän yli puolet oli myös aiemmin osallistuneita.

Kilpailun voitti ensikertalainen Janne Loikkanen 28 pisteellä (heitot 9-9-10). Toiseksi sijoittui Erkki Kokkonen 26 pisteellä (heitot 9-9-8). Kolmannen sijan jakoivat 19 pisteen tasatuloksella Pekka Hytönen ja Jorma Korhonen.

Kilpailun voittaja Janne Loikkanen sai palkinnoksi ravintola Kalastajan Kojun lahjoittaman kahden hengen lounaskortin.

Vaikuttamispyrkimyksiä Nälkälinnanmäen ja Hulikan ja Solmun suojelun puolesta

Muistutus Savonlinnan keskustaajaman strategisesta yleiskaavasta

Helmikuun alkupuolella (7.2.2024) yhdistys otti kantaa sekä vanhan kirjastorakennuksen että Hulikan ja Solmun talojen suojelun puolesta strategisen yleiskaavan kaavaehdotuksesta jättämässään muistutuksessa.

Yhdistys toisti aiemmin esittämänsä vaatimuksen, että Nälkälinnanmäen entinen kirjastorakennus pitää sisällyttää Modernismin ajan rakennusperintöselvitykseen.

Tekemistään suojeluesityksistä huolimatta yhdistys esitti Hulikan ja Solmun taloille uuden säilyttävän vaihtoehdon: 160-vuotias Hulikan hirsitalo säilytettäisiin. 110-vuotias Solmun lahoamaan päästetty lautarakenteinen talo purettaisiin, mutta tilalle rakennettaisiin vanhojen piirustusten ja inventoinnin tietojen perusteella täsmälleen saman näköinen uudisrakennus.

Strategisesta yleiskaavasta ei alkuvuoden nähtävillä olon jälkeen kuulunut mitään; kaava tuntuu jämähtäneen paikoilleen.

Korkeimman hallinto-oikeuden lopullinen päätös suojeluesityksiä koskevista valituslupahakemuksista maaliskuussa 2024

Nälkälinnanmäen sekä Hulikan korttelin asemakaavojen saatua lainvoiman yhdistys teki lailla rakennusperinnön suojelusta Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle toisen Hulikan ja Solmun puutaloja koskevan suojeluesityksen tammikuussa 2018 ja toisen Nälkälinnanmäen kirjastorakennusta ja viheraluetta koskevan suojeluesityksen marraskuussa 2018. ELY-keskuksen hylättyä molemmat suojeluesitykset yhdistys valitti päätöksistä ympäristöministeriöön lokakuussa 2019 ja ympäristöministeriön hylkäyspäätösten jälkeen Itä-Suomen hallinto-oikeuteen maaliskuussa 2022. Hallinto-oikeuden hylkäyspäätösten jälkeen yhdistys teki valituslupahakemuksen ja valituksen korkeimpaan hallinto-oikeuteen heinäkuussa 2023. Maaliskuussa 2024 korkein hallinto-oikeus hylkäsi yhdistyksen valituslupahakemuksen.

Rakennusperintölakiin vetoaminen ei siis tuottanut tuloksia. Asemakaavalla suojelu kaavamuutosten yhteydessä on yhä mahdollista, mikäli kaupunginvaltuusto niin päättää.

Kannanotto Savonniemen asemakaavaehdotus II:een

Savonniemen asemakaavaehdotus II asetettiin nähtäville 7.2.2024–7.3.2024 asemakaavaan tulleiden muutosten vuoksi. Yhdistys jätti ehdotuksesta helmikuun loppupuolella muistutuksen, jossa todettiin kaavassa tapahtuneet parannukset mutta ihmeteltiin havainnekuvien puutetta. Se, miltä maisema kaavamuutoksen

toteuduttua näyttää torilta, laivaväylältä ja Heikinpohjan suunnasta katsottuna, jätetään täysin osallisten mielikuvituksen varaan. Muistutukseen liitettiin myös valokuvia. Itä-Savo esitteli yhdistyksen muistutuksen toukokuussa valokuvien kera verkkosivuillaan ja lyhyemmin paperilehdessä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Savonniemen asemakaavan 10.6.2024. Huolimatta kaavoituksen aikana antamista kannanotoista yhdistys ei valittanut kaavasta.

Vaikuttamispyrkimyksiä Nälkälinnanmäen entisen kirjastorakennuksen puolesta

Mielipidekirjoitus keskustajaaman strategisen yleiskaavan nähtävillä olon aikana

Yhdistyksen mielipidekirjoitus ”Matkailukaavat päivitettävä strategisessa yleiskaavassa” julkaistiin Itä-Savossa tammikuun loppupuolella (25.1.2024).

Kunnallisvalitus Nälkälinnanmäen kiinteistön lämmitysrahojen poistosta ja kylmilleen jättämisestä

Tammikuussa yhdistys teki Itä-Suomen hallinto-oikeuteen kunnallisvalituksen valtuuston kokouksen (18.12.2023) talousarviopäätöksestä, jossa hyväksyttiin Nälkälinnanmäen kiinteistön lämmityskulujen poisto. Pääperusteluna oli se, että Nälkälinnanmäen entisen kirjastorakennuksen suojeluesityksen hylkäämistä koskevan valituksen ja valituslupahakemuksen käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli kesken. Kaupunginhallitus antoi valituksesta lausunnon kokouksessaan 11.3.2024. Hallinto-oikeudelta tuli maaliskuun loppupuolella yhdistykselle vastaselityspyyntö, johon haettiin ja saatiin määräajan pidennystä 27.5.2024 asti. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi yhdistyksen valituslupahakemuksen 14.3.2024 antamallaan päätöksellä ja samalla vei pohjan yhdistyksen Itä-Suomen hallinto-oikeudelle tekemän kunnallisvalituksen perusteluista.

Vastaselityksessään yhdistys vetosi kaupungin hallintosääntöön todeten, että teknisen lautakunnan olisi hallintosäännön mukaan kuulunut päättää siitä, jätettiinkö rakennus kylmilleen vai ei. Hallinto-oikeus hylkäsi yhdistyksen valituksen 16.10.2024. Valitusperustelun teknisen lautakunnan päätösvallasta hallinto-oikeus jätti tutkimatta, koska perustelu esitettiin vasta valitusajan päättymisen jälkeen.

Adressi ”Lämmöt päälle Nälkälinnanmäen vanhaan kirjastoon!”

Vuoden 2025 talousarviokäsittelyn yhteydessä Nälkälinnanmäen kirjastorakennus uhkasi jäädä jo toiseksi vuodeksi kylmilleen. Joulukuun alussa yhdistys käynnisti verkko- ja paperiadressin, jossa esitettiin valtuustolle vetoamus käynnistää kirjastorakennuksen lämmitys uudelleen.

Nälkälinnanmäki-Seuran adressi Lämmöt päälle Nälkälinnanmäen vanhaan kirjastoon! oli allekirjoitettavissa 2.12.–15.12.2024, verkkoadressi adressit.com-sivustolla ja paperiadressi Järjestötaalo Kolomosessa sekä Savonlinnan kulttuurikellarissa. Vajaassa kahdessa viikossa adressiin kertyi 419 allekirjoitusta (verkkoadressiin 331 nimeä ja paperiadressiin 88 nimeä). Adressi luovutettiin Savonlinnan kaupunginvaltuuston puheenjohtajalle Terho Kaskiselle maanantaina 16.12.2024 ennen valtuuston talousarviokokousta.

Valtuusto varasi vuoden 2025 talousarviossa äänin 28-14 kirjastorakennuksen lämmitykseen ja mahdollisiin korjauksiin 200 000 euroa sekä 50 000 euroa vuodelle 2026. Yhdistyksen adressin ohella päätökseen vaikuttivat 3.12.2024 ennen kaikkea kulttuurikellarissa järjestetty Unelma Nälkälinnanmäestä -tilaisuus, jossa Eeva Simola toimi juontajana, sekä Eeva Simolan 13.12.2024 järjestämä kirjastorakennukseen tutustumistilaisuus.

Tiedottaminen

Yhdistyksellä on kotisivut osoitteessa <https://nalkalinnanmakiseura.yhdistysavain.fi/> Tapahtumista tiedotettiin kotisivuilla, ja ne esiteltiin jälkeinpäin runsaan tekstin ja kuva-aineiston kera Tapahtumat-sivun kuvagalleriassa.

Marketta Sihvosen esitelmästä levitettiin runsaasti seinäesitteitä eri puolille kaupunkia. Itä-Savoon ja Savonmaahan lähetettiin tiedotteet, mutta kumpikaan lehdistä ei tehnyt ennakkojuttua. Itä-Savon Menot-palstalla tapahtumatieto julkaistiin pe–la 22.–23.3. Verkossa esitelmästä tiedotettiin yhdistyksen kotisivujen lisäksi visitsavonlinna.fi-sivustolla sekä Oli kerran Savonlinna Facebook-sivustolla.

Nälkälinnanmäen kirjaston 60-vuotisjuhlaan yleisöä oli tavanomaisten tiedotuskanavien ohella houkutelut paikalle Savonmaa-lehden edellisenä päivänä juhlasta julkaisema ennakkojuttu ja juhlan nostaminen yhdeksi aiheeksi Etelä-Savon

radion aamu-uutisissa. Lisäksi Savonlinna kaupunki mainosti tapahtumaa Facebook- ja Instagram-sivuillaan. Tilaisuuden jälkeen Savonmaa-lehti teki tapahtumasta jutun otsikolla Vanhan kirjastorakennuksen kohtalo päättäjien käsissä.

Mitä mieltii Miettiset korttelinsa kohtalosta? -tilaisuudesta tiedotettiin verkossa Euroopan kulttuuriympäristöpäivien tapahtumagalleriassa. Tilaisuuteen toi ilmeisesti väkeä ennen kaikkea Savonmaan ennakkojuttu.

Jäsenistölle lähetettiin toimintavuoden aikana kaksi jäsenkirjettä.

Yhdistyksen hallinto

Hallituksen puheenjohtajana on toiminut Harri O. Halko. Muut hallitukset jäsenet ovat olleet Hanna Finér, Viena Kaskinen, Kirsti Kukkonen ja Luise Liefländer-Leskinen. Varajäsenet ovat olleet Juhani Heiska, Lauri Kosonen ja Traute Stude. Varapuheenjohtajana on toiminut Luise Liefländer-Leskinen ja sihteerinä sekä taloudenhoitajana Kirsti Kukkonen. Hallitus piti vuoden aikana seitsemän kokousta. Kokoukset pidettiin sihteerin kotona (Heikinpohjantie 28 C 23).

Yhdistyksen kokoukset

Sääntömääräinen kevätkokous pidettiin pääkirjasto Joelin Miitti-kokoustilassa lauantaina 27.3. klo 12.00. Kevätkokouksessa oli paikalla kolme yhdistyksen jäsentä sekä Nälkälinnanmäen kirjastorakennuksesta diplomityötään aloitteleva kokousvieras Sanni Hujanen.

Sääntömääräinen syyskokous pidettiin pääkirjasto Joelin Miitti-kokoustilassa lauantaina 23.11. klo 13.00. Syyskokouksessa oli paikalla viisi yhdistyksen jäsentä.

Kattojärjestöt ja yhteistyökumppanit

Konkreettisella tasolla tärkein yhteistyökumppani ja kattojärjestö on ollut Savonlinnan Seudun Kolomonen ry. Yhdistys on lisäksi Suomen Kotiseutuliitto ry:n jäsen.

Marketta Sihvosen esitelmää varten oltiin moneen otteeseen yhteydessä Riihisaari Savonlinnan museoon, josta saatiin W. A. Sihvosen valokuvia esitystä varten.

Nälkälinnanmäen entisen kirjastotalon 60-vuotisjuhlaa suunniteltaessa Savonlinnan kaupunki oli tärkeä yhteistyökumppani. Yhteyden saaminen Hulikan ja Solmun korttelin aiemmin omistamaan Miettisen perikuntaan onnistui toimittaja Ville Vilénin välityksellä.

Yhdistyksen talous

Yhdistyksen kulut katettiin jäsenmaksuilla, lahjoituksilla sekä kortti- ja kirpputorimyynnillä. Kirpputoripöytä Olivia kirpputorilla varattiin viikoksi heinäkuussa (5.–11.7.2024) ja joulukuussa (7.–13.12.2023). Heinäkuun myynti oli tuottoisa, joulukuun myynti jäi heikoksi. Myymättä jääneet tavarat otti vastaan Olivia kirpputorin tiloissa työskentelevä Eläinsuojeluyhdistys Elämänlanka. Kauppatorin sunnuntaikirppikselle osallistuttiin 8.9.2024 heikoin tuloksin.

Kirjanpito ostettiin entiseen tapaan Savonlinnan Seudun Kolomonen ry:ltä. Tilikauden tulos oli + 629,29 euroa.

Hyväksytty hallituksen kokouksessa 12.2.2025